DREPTUL LA VIAȚA PRIVATĂ ÎN ERA DIGITALĂ

THE RIGHT TO PRIVACY IN THE DIGITAL ERA

CROITOR Alexei,
doctorand, USM

CZU: 342.721:004

Summary

In this article we will analyze how the process of development in digital communications has facilitated the protection of human rights on the one hand, but also admitted interference in the right to privacy. How these processes are regulated at the level of the international legal framework and examined individual cases at the European Court of Human Rights. We will present conclusions and opinions on how the jurisprudence of the Court once implemented by states can raise the level of protection of democratic rights.

Keywords*: law, privacy, Convention, European Court of Human Rights, digital, technology, communications, progress.*

Tehnologii de comunicaţii digitale, cum ar fi internetul, telefoanele mobile şi alte dispozitive electronice cu acces la internet au devenit parte din viaţa de zi cu zi. Prin avansarea accesului la informaţie şi comunicare în timp real, inovaţii în comunicaţii tehnologia a stimulat libertatea de exprimare, a facilitat dezbaterea globală şi a promovat participarea la viaţa politică. Prin implicarea rolului apărătorilor drepturilor omului şi oferindu-le noi instrumente pentru a documenta şi a expune abuzurile, acesta noi tehnologii oferă posibilitatea îmbunătăţirii protecţiei drepturilor omului. Pe măsură rolului ce internetul joacă în viaţa contemporană, acesta a devenit atât omniprezent, cât şi din ce în ce mai intim.

În era digitală, tehnologiile de comunicaţii au sporit şi capacitatea Guvernelor, întreprinderilor şi persoanelor fizice să efectueze supraveghere, interceptare şi colectarea de date. Reducerea costurilor pentru tehnologiile de stocare a datelor au eradicat descurajările financiare sau practice pentru efectuarea supravegherii. Statul are acum o capacitate mai mare de a efectua supravegherea simultan, invaziv, ţintit pe scară largă decât oricând. Cu alte cuvinte, platformele tehnologice de pe care viaţa politică, economică şi socială globală depinde din ce în ce mai mult nu mai sunt vulnerabile la supravegherea în masă, dar ei o pot facilita această supraveghere de fapt. [1, p.1]

Necesitatea asigurării securităţii statelor a dus la ridicarea nivelului de supraveghere asupra activităţii umane în toate domeniile sociale. Inevitabil s-a simţit o interferenţă în drepturile personale ale oamenilor, care la prima vedere nu necesită o atenţie sporită din partea statului. Însă analizând criza de securitate, conflictele, actele de terorism şi alte izbucniri care duc la pierderi umane, altfel apreciem această atingere a drepturilor ale fiecăruia. Balanţa de prioritatea intereselor în

ultima perioada tot mai mult se înclină în apărarea unui interes colectiv în defavoarea valorilor private.

Secolul XXI a început cu scandalurile care a scos la iveala faptul că sistemele de supraveghere sunt utilizate de autorităţile statelor începând de la cele mai subdezvoltate ca metoda de asuprire a populaţiei, până la democraţiile avansate cu scop de a asigura securitatea statală. Cel puţin asta este explicaţia lor oficială.

Atentatele de la 11 septembrie 2001 au făcut ca astăzi să trăim sub un nivel extraordinar de supraveghere în masă şi control social, Guvernele adoptând zi de zi tot mai multe norme cu astfel de obiective.

Imediat după atacurile congresul SUA a operat modificări în legislaţia cu scopul de a ajuta la descoperirea şi instrumentarea cazurilor de terorism şi a altor crime, legea denumită USA PATRIOT Act. Mai multe organizaţii pentru drepturile omului au criticat această lege PATRIOT, afirmând că ea permite poliţiei să invadeze viaţa intimă a cetăţenilor şi elimină supravegherea juridică a procesului de adunare de informaţii. Ca rezultat a fost declarată neconstituţională. [2]

În 2006 s-a lansat WikiLeaks este o organizaţie internaţională, care a creat baza de documente oficiale, pe care le publică, provenite din scurgeri de informaţii, în general din surse anonime. A fost implicată în mai multe scandaluri.

Fondatorul şi editorul-şef WikiLeaks Julian Paul Assange în 2010 a fost arestat de poliţia britanică deoarece pe numele său fusese emis un mandat european de arestare din partea autorităţilor suedeze. Iniţial i s-a adus învinuirea în abuz sexual. I s-a acordat azil politic într-o ambasadă unde a petrecut mai mulţi ani, peste 7 ani mandatul de arestare fiind retras. Se află în căutare de către Biroul Federal de Investigaţii al SUA pentru spionaj şi furt de proprietate intelectuală a Statelor Unite ale Americii. Wikileaks a publicat milioane de documente secrete, inclusiv corespondenţa oficialilor de rang înalt al SUA.

Într-o videoconferinţă, din ambasada Ecuadorului la Londra, Assange a declarat că companiile în domeniul internet precum Facebook sau Google colectează datele personale ale utilizatorilor, care sunt livrate guvernelor pentru a supraveghea populaţia. [3]

În 2013, Edward Snowden a făcut publice metodele prin care Statele Unite şi alte puteri occidentale interceptează pe scară largă sistemul de comunicaţii nu mai există nici o urmă de îndoială că suntem cu toţii supravegheaţi. Cetăţenii par să fi acceptat acest fapt fără prea mult interes, convinşi că suntem protejaţi de anonimatul numerelor şi de faptul că nu avem nimic de ascuns. Mecanismele internaţionale de supraveghere la scară largă reprezintă însă o ameninţare gravă la adresa drepturilor omului, după cum o demonstrează preocuparea crescândă a Organizaţiei Naţiunilor Unite cu privire la acestea. [4]

În 2018 a izbucnit scandalul Cambridge Analytica s. Compania este acuzată că a folosit datele personale a milioane de utilizatori de Facebook pentru a influenţa alegerile din mai multe ţări. Presa britanică a dezvăluit că directorii companiei se lăudau cu succesul lor în Statele Unite, prin alegerea lui Donald Trump în

funcţia de preşedinte. Cambridge Analytica a intrat în posesia unei cantităţi mari de date colectate. El folosise un test psihologic online pentru a afla cât mai multe informaţii despre oameni. Apoi, toate datele au fost folosite pentru a specula stările emoţionale oamenilor astfel încât scopurile electorale ale clienţilor Cambridge Analytica să fie atinse. [5]

Toate acestea situaţii au dus la discuţii la nivel internaţional privitoare la necesitatea adoptării unui cadru legal unanim, care ar proteja populaţia statelor de ingerinţe nejustificate în viaţa privată şi de familie.

Adunarea Generală a ONU a adoptat mai multe rezoluţii în domeniu, precum cea cu privire la Dreptul la Viaţă Privată în Era Digitală.

În 2015 Consiliul pentru Drepturile Omului al Organizaţiei Naţiunilor Unite a adoptat o *rezoluţie* prin care a înfiinţat o nouă funcţie – cea de raportor special privind dreptul la viaţă privată, cu un mandat de trei ani. [6]

Sarcinile Raportorului includ următoarele: colectarea de informaţii cu privire la evoluţiile internaţionale în materia dreptului la viaţă privată, inclusiv provocări decurgând din folosirea noilor tehnologii; transmiterea de recomandări Consiliului cu privire la promovarea unei mai bune protecţii a vieţii private în faţa creşterii provocărilor în era digitală; raportarea cu privire la orice încălcări ale dreptului la viaţă privată prevăzut la articolul 12 din Declaraţia Universală a Drepturilor Omului şi articolul 17 din Pactul internaţional cu privire la drepturile civile şi politice; primirea şi răspunsul la informaţiile culese de ONU şi toate agenţiile sale; participarea şi contribuţia la orice conferinţe internaţionale relevante; şi Transmiterea unui raport anual către Consiliu şi Adunarea Generală.

Din cele mai recente preocupăr ale Raportului au fost evaluarea preliminară a dimensiunilor de confidenţialitate ale pandemiei bolii coronavirus (COVID-19). Obiectul examinării a constituit întrebarea dacă măsurile anti-COVID-19 care afectează confidenţialitatea sunt necesare şi proporţionale într-o societate democratică. Raportorul Special examinează două aspecte particulare ale impactului COVID-19 asupra dreptului la viaţă privată: protecţia datelor şi supravegherea.

Supravegherea şi urmărirea contactelor legate de COVID-19 pot lua diferite forme şi pot fi manuale sau tehnologice, anonime sau nu, consensuale sau neconsensuale. Îngrijorări apar atunci când aparatele de supraveghere folosite în mod tradiţional în scopuri de securitate de stat sunt propuse sau desfăşurate în grabă în scopuri de sănătate publică pentru a urmări datele de sănătate în contextul unei pandemii. Dacă un stat decide că supravegherea tehnologică este necesară ca răspuns la pandemia globală de COVID-19, trebuie să se asigure că, după ce a demonstrat atât necesitatea, cât şi proporţionalitatea măsurii specifice, are o lege care prevede în mod explicit astfel de măsuri de supraveghere. Legea trebuie să includă garanţii care, dacă nu sunt descrise suficient de detaliat, nu pot fi considerate adecvate conform dreptului internaţional. [7]

O altă preocupare a Raportorul Special pentru dreptul la viaţă privată, printre

altele, a fost securitatea şi supravegherea, datele privind sănătatea şi utilizarea datelor cu caracter personal de către întreprinderi.

S-a evidenţiat o dependenţă tot mai mari a guvernelor de sectorul privat pentru a efectua şi a facilita supravegherea digitală. Pe fiecare continent, guvernele folosesc atât mecanisme legale formale, cât şi metode ascunse pentru a obţine acces la conţinut, precum şi la metadate. Acest proces este din ce în ce mai formalizat: pe măsură ce furnizarea de servicii de telecomunicaţii trece de la sectorul public la cel privat, a existat o „delegare a responsabilităţilor de aplicare a legii şi cvasi-judiciare către intermediarii de internet sub masca „autoreglementării" sau „cooperării". [8]

Instituţia Înaltului Comisar pentru Drepturile Omului de asemenea creat, în 2015, un mandat pentru un Raportor Special al ONU cu privire la dreptul la viaţă privată.

În Raportul Înaltului Comisar pentru Drepturile Omului din 2014 s-a arătat că acolo unde întreprinderile se confruntă cu cereri guvernamentale de acces la date care nu sunt conforme cu standardele internaţionale privind drepturile omului, se aşteaptă ca acestea să încerce să onoreze principiile drepturilor omului în cea mai mare măsură posibilă şi să poată demonstra eforturile lor continue de a face asa de. Aceasta poate însemna interpretarea cât mai restrânsă a cererilor guvernamentale, căutarea de clarificări de la un guvern cu privire la domeniul de aplicare şi temeiul legal al cererii, solicitarea unei hotărâri judecătoreşti înainte de a îndeplini cererile guvernamentale de date şi comunicarea transparentă cu utilizatorii cu privire la riscuri şi conformitatea cu guvernele. cereri. Există exemple pozitive de acţiune a industriei în acest sens, atât de către întreprinderi individuale, cât şi prin iniţiative cu mai multe părţi interesate. [1, p.15]

O altă problemă care s-a evidenţiat pe parcursul dezvoltării cadrului legal privind protecţia vieţii private împotriva abuzurilor statului sau companiilor private în supravegherea sau colectare datelor, ar fi definirea dreptului la viaţa privată şi limitele acestui drept.

Dreptul la viaţă privată este un concept vast care nu are o definiţie exhaustivă. Este vorba despre o noţiune a cărei conţinut variază în funcţie de epoca la care se raportează, de societatea în cadrul căreia individul trăieşte şi chiar de grupul social căruia acesta îi aparţine.

Conceptul a fost explicat mai întîi prin „dreptul de a fi lăsat în pace", însă aceasta a evoluat pînă în zilele noastre într-un concept mai larg, care ar putea fi definit ca dreptul unei persoane fizice de a decide cîtă informaţie personală să divulge, cui şi pentru ce anume. În prezent, noţiunea de viaţă privată înglobează atît aspecte „tradiţionale", precum dreptul la imagine, starea civilă a persoanei, identitatea, starea de sănătate, integritatea fizică şi morală, apartenenţa religioasă, viaţa sentimentală, dreptul la corespondenţă şi domiciliu, dar şi aspecte „moderne", legate de percepţii noi referitoare la avort, homosexualitate, transexualitate etc.

Recent, ca urmare a dezvoltării mijloacelor de comunicare în masă, au fost iniţiate dezbateri cu privire la interceptările telefonice sau ale corespondenţei elec-

tronice, la utilizarea bazelor de date personale păstrate în fişiere informatizate prin raportarea conţinutului dreptului la viaţa privată.

Din jurisprudenţa CtEDO rezultă că noţiunea de viaţă privată, fiind una largă, cuprinde: integritatea fizică şi morală a persoanei, identitatea fizică şi socială a individului, inclusiv identitatea sa sexuală, dreptul la dezvoltare sau la prosperare personală, dreptul de a întreţine şi/ sau a dezvolta relaţii cu alte fiinţe umane şi lumea exterioară. [9, p.89]

Cadrul legal internaţional reglementează dreptul la viaţă privată în mai multe acte, dând o definiţie generală, ca de exemplu articolul 12 din Declaraţia Universală a Drepturilor Omului prevede: „Nimeni nu va fi obiectul unor imixtiuni arbitrare în viaţa sa particulară, în familia sa, în domiciliul său ori în corespondenţă, nici al unor atingeri ale onoarei sau reputaţiei sale. Orice persoană are dreptul la protecţia legii împotriva unor astfel de imixtiuni sau atingeri". [10]

Pactul internaţional cu privire la drepturile civile şi politice în artciolul 17 prevede: „Nimeni nu va fi supus vreunor imixtiuni arbitrare sau ilegale în viaţa particulară, în familia, domiciliul sau corespondenţa sa, nici la atingeri ilegale aduse onoarei şi reputaţiei sale. Orice persoană are dreptul la protecţia legii împotriva unor asemenea imixtiuni sau atingeri". [11]

Convenţia europeană a drepturilor omului oferă pelângă definirea componentelor dreptuluila viaţa privată, situaţiile când ingerinţa în acest drept va fi una justificată, astfel articolul 8 prevede: „Orice persoană are dreptul la respectarea vieţii sale private şi de familie, a domiciliului său şi a corespondenţei sale. Nu este admis amestecul unei autorităţi publice în exercitarea acestui drept decît în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege şi dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea naţională, siguranţa publică, bunăstarea economică a ţării, apărarea ordinii şi prevenirea faptelor penale, protejarea sănătăţii sau a moralei, ori protejarea drepturilor şi libertăţilor altora". [12]

Un document special în domeniul protecţiei datelor online este Convenţia Consiliului Europei pentru protejarea persoanelor faţă de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal. A fost un act progresist pentru anul 1981. Scopul Convenţiei este de a garanta, pe teritoriul fiecărei Părţi, tuturor persoanelor fizice indiferent de naţionalitate sau reşedinţă, respectarea drepturilor şi libertăţilor lor fundamentale, şi în mod special a dreptului la viaţa privată, în legătură cu prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal (protecţia datelor). [13]

La 27 aprilie 2016 Parlamentului European a adoptat Regulamentul (UE) 2016/679 privind protecţia persoanelor fizice în ceea ce priveşte prelucrarea datelor cu caracter personal şi privind libera circulaţie a acestor date şi de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecţia datelor). Regulamentul stabileşte principii şi normele referitoare la protecţia persoanelor fizice în ceea ce priveşte prelucrarea datelor lor cu caracter personal, respectarea drepturilor şi libertăţile fundamentale ale acestora, în special dreptul la protecţia datelor cu caracter personal. Să contribuie la realizarea unui spaţiu de libertate,

securitate şi justiţie şi a unei uniuni economice, la progresul economic şi social, la consolidarea şi convergenţa economiilor în cadrul pieţei interne şi la bunăstarea persoanelor fizice. [14]

Cadrul juridic naţional, care reglementează dreptului la viaţă privată şi de familială este cuprins în Constituţia Republicii Moldova, Codul civil, Codul familiei, Codul de procedură civilă, Codul de procedură penală, Legea privind accesul la informaţie nr. 982 din 11.05.2000, Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23.04.2010, Legea privind activitatea particulară de detectiv şi pază nr. 283 din 04.07.2003, Legea privind prevenirea şi combaterea traficului de fiinţe umane nr. 41 din 20.10.2005, Legea cu privire la drepturile şi responsabilităţile pacientului nr. 263 din 27.10.2005, Legea privind protecţia datelor cu caracter personal nr. 133 din 08.07.2011, Legea privind activitatea specială de investigaţii nr. 59 din 29.03.2012, Legea privind regimul juridic al adopţiei nr. 99 din 28.05.2010, Legea cu privire la prevenirea şi combaterea violenţei în familie nr. 45 din 01.03.2007, Legea cu privire la asigurarea egalităţii nr. 121 din 25.05.2012 ş.a.

La aplicarea uniformă a Convenţiei europene a drepturilor omului contribuie jurisprudenţa care des dă interpretarea mai largă acestor drepturi. Cu referire la protecţia datelor cu caracter personale, Curtea de mai multe ori s-a expus că joacă un rol fundamental în exercitarea dreptului la respectarea vieţii private şi de familie.

În speţa S. şi Marper împotriva Regatului Unit s-a examinat abuzul autorităţilor în stocarea şi utilizarea datelor privind amprentele digitale şi ADN-ul, şi în special conservarea şi utilizarea lor de către autorităţi, fără consimţământul persoanei vizate.

Curtea a stabilit că legislaţia naţională trebuie deci să ofere garanţii adecvate pentru a preveni orice utilizare a datelor cu caracter personal, care ar fi incompatibilă cu garanţiile prevăzute în prezentul articol. Necesitatea garanţiilor de acest fel este şi mai evidentă atunci când vine vorba de protecţia datelor cu caracter personal care constituie obiectul prelucrării automate, în special atunci când aceste date sunt folosite în scopuri poliţieneşti. Legislaţia naţională ar trebui să se asigure că aceste date sunt pertinente şi nu sunt excesive în raport cu scopurile pentru care sunt înregistrate, şi că ele sunt păstrate într-o formă care să permită identificarea persoanelor vizate o perioadă nu mai lungă decât este necesar pentru scopurile pentru care acestea sunt înregistrate. Dreptul intern trebuie să ofere, de asemenea, garanţii adecvate, că datele cu caracter personal care au fost înregistrate au fost protejate în mod eficient împotriva utilizării necorespunzătoare şi abuzului. Considerentele de mai sus se aplică mai ales atunci când implică protecţia unor categorii specifice de date sensibile, mai ales datele ADN care, în măsura în care conţin patrimoniul genetic al persoanei, au o importanţă deosebită atât pentru această persoană, cât şi pentru familia sa. [15]

Principiul este acela că art. 8 protejează informaţiile cu caracter personal în privinţa cărora o persoană poate spera în mod legitim că nu sunt publicate sau uti-

lizate fără consimţământul său. Acestea informaţii pot fi – numele persoanei (speţa Flinkkila şi alţii împotriva Finlandei) [16], sau adresa de domiciliu (speţa Alkaya împotriva Turciei). [17]

Dreptul la viaţă privată include confidenţialitatea comunicaţiilor, inclusiv cea a schimburilor comerciale prin poştă, telefon, poştă electronică şi alte mijloace de comunicare, precum şi confidenţialitatea informaţiilor, inclusiv cele online (speţa Copland împotriva Regatului Unit). [18]

Noţiunea de viaţă privată include elemente referitoare la dreptul la imagine al unei persoane (speţa Sciacca împotriva Italiei). Fotografiile sau înregistrările video în care este prezentată imaginea unei persoane intră în domeniul de aplicare al articolului 8. [19]

Dreptul persoanei la protecţia imaginii presupune, de altfel, controlul asupra propriei imagini, ceea ce include şi posibilitatea de a refuza difuzarea (speţa Von Hannover împotriva Germaniei (nr. 2)). [20] Trebuie ţinut cont de acest fapt atunci când este pusă în discuţie păstrarea imaginii de pe site-uri Internet comune sau sociale. În fapt, este vorba despre unul din domeniile în care protecţia reputaţiei şi a drepturilor altora are o deosebită importanţă, fotografiile putând conţine informaţii foarte personale, chiar intime, despre un individ sau familia sa. [21, p.8]

Înregistrarea audio a unei persoane în scopul efectuării de analize constituie, de asemenea, o ingerinţă în dreptul la respectarea vieţii private (speţa P.G. şi J.H. împotriva Regatului Unit). [22]

Publicarea de date sau informaţii colectate în locuri publice prin mijloace sau într-o măsură care depăşeşte ceea ce este în mod normal previzibil poate face, de asemenea, ca aceste materiale să intre în domeniul de aplicare al art. 8 § 1 (speţa Peck împotriva Regatului Unit). [23]

Dreptul la viaţă privată, este esenţial nu doar pentru fiecare cetăţean în parte, ci şi pentru societate ca întreg. Este unul din drepturile care defineşte democraţia. Curtea europeană a drepturilor omului indică că a avea autorizaţie legală de a utiliza mijloacele de supraveghere nu reprezintă o garanţie adecvată împotriva abuzurilor şi a utilizării arbitrare a accesului la datele private, în măsura în care această autorizaţie nu garantează în mod necesar că mijloacele doar atunci când este necesar într-o societate democratică.

Statele urmează să asigure un control real şi efectiv asupra acestor ingerinţe în viaţa privată, atât prin lege, cât şi de către cetăţeni în exercitarea şi apărarea drepturilor lor. Acest control trebuie să poată fi aplicat în legătură cu toate etapele procesului de supraveghere, fiind de asemenea necesară definirea împrejurărilor şi condiţiilor în care datele urmează să fie păstrate, utilizate sau distruse.

Este necesară şi analiza legislaţiilor naţionale privind procesul penal. Aceasta include posibilităţi de supraveghere care generează incertitudini enorme: permite utilizarea de software-uri de spionaj, prin care se poate supraveghea aproape orice, lăsându-i pe judecători responsabili să stabilească măsuri prin care să se garanteze păstrarea informaţiilor obţinute în acest mod, precum şi reguli cu privire la depo-

zitarea şi distrugerea de date; există aşadar prea multă discreţie cu privire la aceste aspecte atât de importante. Curtea europeană de mai multe ori s-a expus că sistemele care solicită mandatul judecătoresc pentru a autiza a intercepta comunicaţiile nu oferă garanţii suficiente. Se solicită ca legislaţia să fie clară şi previzibilă, legile prin care este reglementată interceptarea secretă a comunicaţiilor cetăţenilor, explicând că este necesar şi să existe posibilitatea, pentru cetăţenii în legătură cu care astfel de măsuri au fost aplicate, să poată să atace în faţa instanţelor de judecată legalitatea măsurilor.

Referinţe bibliografice:

1. The right to privacy in the digital age, Report of the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, A/HRC/27/37, 30 June 2014 [citat 31.12.2021]. Disponibil: https://www.ohchr.org/EN/HRBodies/HRC/RegularSessions/Session27/Documents/A.HRC.27.37_en.pdf
2. Federal judge rules 2 Patriot Act provisions unconstitutional, September 26, 2007 [citat 31.12.2021]. Disponibil: http://edition.cnn.com/2007/US/law/09/26/patriot.act/index.html
3. Bonea A. Fondatorul WikiLeaks: Google şi Facebook dictează un „capitalism al supravegherii" [citat 31.12.2021]. Disponibil: https://playtech.ro/2016/fondatorul-wikileaks-google-si-facebook-dicteaza-un-capitalism-al-supravegherii/
4. Dreptul la viaţă privată în era digitală: cazul Zakharov [citat 31.12.2021]. Disponibil: https://www.liberties.eu/ro/stories/cazul-zakharov-prada-articol-spania/6997
5. Dobrescu P. Cum colecta Cambridge Analytica datele de pe Facebook [citat 31.12.2021]. Disponibil: https://www.libertatea.ro/stiri/cum-colecta-cambridge-analytica-datele-de-pe-facebook-hackerul-alb-andrei-avadanei-ne-explica-live-de-la-ora-1330-2188522
6. Special Rapporteur on the right to privacy [citat 31.12.2021]. Disponibil: https://www.ohchr.org/en/issues/privacy/sr/pages/srprivacyindex.aspx
7. Report Preliminary evaluation of the privacy dimensions of the coronavirus disease (COVID-19) pandemic, 27 July 2020, issued by The Special Rapporteur on the right to Privacy, A/75/147 [citat 31.12.2021]. Disponibil: https://undocs.org/A/75/147
8. Security and surveillance, health data, and business enterprises use of personal data: report, published 24 March 2020, issued by The Special Rapporteur on the right to Privacy, A/HRC/43/52 [citat 31.12.2021]. Disponibil: https://undocs.org/A/HRC/43/52
9. Munteanu A., Rusu S., Vacarciuc O. Manualul funcţionarului public în domeniul drepturilor omului. Oficiul Avocatului Poporului. Ed. a 2-a rev. şi ad. – Chişinău: Arc, 2015, Tipografia „Bons Offices", 328 p.

10. Declaraţia Universală a Drepturilor Omului, adoptată şi proclamată de Adunarea generală a O.N.U. prin Rezoluţia 217 A (III) din 10 decembrie 1948. Publicat: 30.12.1998 în *Tratate Internaţionale,* nr. 1, art. 12.
11. Pactul internaţional cu privire la drepturile civile şi politice din 16.12.1966. Publicat: 30.12.1998 în *Tratate Internaţionale*, nr. 1, art. 31.
12. Convenţia europeană a drepturilor omului [citat 31.12.2021], disponibil: https://www.echr.coe.int/documents/convention_ron.pdf
13. Convenţia Consiliului Europei pentru protejarea persoanelor faţă de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal, adoptată la 28 ianuarie 1981. Publicat: 30.12.2015 în *Tratate Internaţionale*, nr. 44, art. 208.
14. Regulamentul (UE) 2016/679 privind protecţia persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulaţie a acestor date şi de abrogare a Directivei 95/46/CE [citat 31.12.2021]. Disponibil: https://gdpr-info.eu/
15. Cauza S. şi Marper împotriva Regatului Unit (MC), nr. 30562/04 şi 30566/04, pct. 103, 4 decembrie 2008 [citat 31.12.2021]. Disponibil: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-90051
16. Cauza Flinkkila şi alţii împotriva Finlandei, nr. 25576/04, pct. 75, 6 aprilie 2010 [citat 31.12.2021]. Disponibil: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-98064
17. Cauza Alkaya împotriva Turciei, nr. 42811/06, 9 octombrie 2012 [citat 31.12.2021]. Disponibil: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-166825
18. Cauza Copland împotriva Regatului Unit, nr. 62617/00, CEDO 2007-1 [citat 31.12.2021]. Disponibil: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-99457
19. Cauza Sciacca împotriva Italiei, nr. 50774/99, pct. 29, CEDO 2005-1 [citat 31.12.2021]. Disponibil: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-164090
20. Cauza Von Hannover împotriva Germaniei (nr. 2) (MC), nr. 40660/08 şi 60641/08, pct. 96, CEDO 2012 [citat 31.12.2021. Disponibil: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-109029
21. Jurisprudenţa Curţii Europene, a Drepturilor Omului, Consiliul Europei/ Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 2011, actualizare din iunie 2015.
22. Cauza P.G. şi J.H. împotriva Regatului Unit, nr. 44787/98, pct. 59-60, CEDO 2001-IX [citat 31.12.2021]. Disponibil: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-59665
23. Cauza Peck împotriva Regatului Unit, nr. 44647/98, pct. 60-63, CEDO 2003-1 [citat 31.12.2021]. Disponibil: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-106992